

FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA PRIMA

Epistel: 1 Joh. 4:16-21. Evangelium: Luk. 16:19-31. Predikan av Ingemar Andersson (LFS)

GUD ELLER VÄRLDEN - DEN RIKE MANNEN OCH LASARUS

Vi är inne i trefaldighetstiden, den del av kyrkoåret då vi i texterna får stanna inför många olika sidor av det kristna livet. I dag handlar evangeliet om den stora skillnaden mellan Guds barn och en icke-kristen, om skilda villkor här i livet, och om skilda förhållanden sedan i evigheten.

Den 90:e psalmen i Psaltaren bär rubriken: ”Guds evighet och människans förgänglighet”, och det är gudsmannen Mose som sjunger psalmen för oss. Han sjunger om Herren, som har varit en tillflykt från släkte till släkte, och han sjunger om den evige Guden - *”från evighet till evighet är du, Gud”*. Och så talar han om människans förgänglighet i kontrast till den Evige: *”Du låter människorna vända åter till stof, du säger: ’Vänd åter, ni människors barn!’”* Och om vårt liv, säger Mose: *”Snart är det förbi, vi flyger bort...”* Och så ber Mose Herren om förstånd att inse detta: *”Lär oss inse att våra dagar är räknade, så att vi får visa hjärtan.”*

GUDS EVIGHET OCH MÄNNISKANS FÖRGÄNGLIGHET

Guds evighet har vi inte möjligheter att fatta. Den går utanför och över vårt förstånd. Vi rör oss inom tidens ramar. Gud står utanför tiden, vi under den. Människans förgänglighet är vi alla medvetna om. Alla vet att det här livet tar slut en gång, förr eller senare, och ändå: Vem tänker på döden? Vem förbereder sig för den långa resan ut i det okända? Och framför allt – vem tänker att man behöver ha sin sak klar med Herren Gud innan det här livet tar slut? Svaret är: Ingen – när vi talar om människan sådan hon är av naturen!

När Paulus står på Areopagen i Aten och talar till de lärde, talar han om den gud de tillber utan att känna – den okände guden – och säger: *”Han är den som åt alla ger liv och anda och allt... för att de skall söka Gud, om de möjligen skulle kunna treva sig fram till honom och finna honom, fastän han inte är långt borta från någon enda av oss.”* (Apg. 17:25, 27). Och denne Gud, som också åt dig gett ”liv och anda och allt”, har gjort detta för att du skulle söka Gud och förbereda dig för den evighet som följer på ett kort jordeliv. Fastän Skriften betygar att Gud bor i ett ljus dit ingen kan nå, så är han ändå inte långt borta från någon av oss. Men den oomvända människan bryr sig inte om sådant. Hon vill ha ut så mycket som möjligt av livet här på jorden: *”Låt oss äta och dricka, ty i morgon dör vi.”* (1 Kor. 15:32). Det är här och nu som gäller, och om det skulle råka finnas något ”sedan” så får det ordna sig då. Man lever ju bara en gång - - .

Men hör du till dem som har bekymrat sig om evigheten, som har sökt Herren och blivit omvänd, så är det ett tecken på att Gud omvänt dig. För så bortvända är vi av naturen, att det är först sedan Herren har omvänt oss, som också den insikten på allvar vaknar som Mose ger uttryck för i sin bön: *”Lär oss inse att våra dagar är räknade, så att vi får visa hjärtan.”* Hur mycket det än talas om att bli vän med döden, så är och förblir ändå döden den oemotståndliga fientliga makt som tar ifrån oss livet och allt vad som hör därtill. Det är en dyster framtidsprognos, och likväl är den sann för den inte lärt känna honom som övervunnit döden och som fört liv och oförgänglighet fram i ljuset, Jesus Kristus. För vad hjälper det en människa om hon så vinner hela världen, men förlorar sin själ?

Hur annorlunda är inte situationen för den som lever i gemenskap med Jesus, han som säger: *”Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv och kommer inte under domen utan har övergått från döden till livet.”* (Joh.5:24). Vår text berättar på det klaraste sätt om skillnaden mellan

ATT DÖ I TRON PÅ JESUS OCH ATT DÖ UTAN HONOM

Vi möter en man som inte behövde sakna något av denna jordens goda: *”Det var en rik man som klädde sig i purpur och fint linne och levde var dag i glädje och fest.”* Och vid hans port låg en medmänniska vars livssituation var den motsatta. För Lasarus var vardagen ingen glädje och fest i goda vänners lag. Han längtade efter att

få äta sig mätt på smulorna från den rike mannens bord, och hans vänner var hundarna, som kom och slickade hans sår.

Men så hände sig att de båda, den rike mannen och Lasarus, gick all världens väg. De fick besök av dödens ängel och därmed blev rollerna totalt ombytta. Den fattige Lasarus hämtades av änglar till platsen vid Abrahams sida. Han dog salig. Sin utmärklade och såriga kropp fick han lämna i graven och så flyttade hans själ med himmelsk eskort in i härlighetens rike.

Också den rike mannen dog och begravdes, men han fick en annan resa. Han for osalig till helvetets plågor där han inte ens förunnades en droppe vatten att svalka sin tunga med. Och nu såg han tiggaren, som legat utanför hans port, i en totalt annorlunda situation än han varit van att se honom. Förut hade Lasarus med sin närvaro utanför den rike mannens hus hjälpt till att förgylla den rike mannens jordiska härlighet. En tiggare utanför porten till ett hus vittnade om att här bor en rik man. Här kan man hoppas på en allmosa. Så kunde tiggarens uselhet hjälpa till att liksom förhöja den rikes härlighet.

Men nu var förhållandena ombytta. Den rike mannen låg i helvetets plågor medan Lasarus njöt saligheten vid Abrahams sida. Och så som förhållandena var när livet på jorden tog slut, så blir de i evigheten. Någon möjlighet till ändring finns inte. Att man efter en tids botgöring i skärselden skulle få tillträde till himlens salighet är en romersk-katolsk villolära, som strider mot Skriftens klara budskap. Den rike mannen, som ville få en fingerspets vatten från Lasarus för att svalka sin tunga där han plågades i helvetets hetta, får av Abraham veta: *"Mitt barn, kom ihåg att du fick ut ditt goda medan du levde, under det att Lasarus fick ut det onda. Nu får han tröst och du plåga. Och till allt detta kommer att det är en stor gapande klyfta mellan oss och er, för att de som vill gå över härifrån till er inte skall kunna det och för att inte heller någon därifrån skall kunna komma över till oss."*

OM FATTIGDOM OCH RIKEDOM

Kan man då inte bli salig om man är rik, medan fattigdom öppnar himlens portar? Det går visst att vara rik och bli salig. Abraham var en oerhört förmögen man. Och om den rättfärdige Job läser vi: *"Och HERREN välsignade slutet av Jobs liv mer än början. Han fick 14000 får, 6000 kameler, 1000 par oxar och 1000 åsninnor. Han fick också sju söner och tre döttrar."* (Job 42:12-13).

Så nog kan man vara rik och ändå vara rättfärdig och salig. Men det följer en stor frestelse med rikedom, 1 Tim. 6:6-10. Har man blivit ombetrodd med mycket av detta jordiska goda, så har man därmed också ålagts ett större ansvar. Rikedom är en Guds gåva, som skall förvaltas, inte för att få ut så mycket som möjligt för eget nöjes skull, utan för att vara en behövande nästa till glädje och hjälp. Och detta gäller i alldeles särskild grad i förhållande till mina medkristna. Johannes skriver: *"Om någon har denna världens tillgångar och ser sin broder lida nöd men stänger sitt hjärta för honom, hur kan då Guds kärlek förbli i honom? Kära barn, låt oss älska, inte med ord eller fraser utan i handling och sanning."* (1 Joh. 3:17-18). Och här är berättelsen om den rike mannen i vår text ett allvarligt varningens exempel.

Men om man är fattig, utanför och föraktad, så illa ute att ens närmaste vänner är hundarna, är man då predestinerad till saligheten? Nej, fattigdom och yttre nöd omvänder ingen, gör ingen människa salig. Salig blir man genom tron på Jesus Kristus, vår Frälsare: *"Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att den som tror på honom inte skall gå förlorad utan ha evigt liv."* (Joh. 3:16). Och till tron på Kristus och till det eviga livet kommer man genom Guds ord. Endast så blir man rik inför Gud.

DET FASTA ORDET

Den rike mannen, som försummat sin själs salighet och nu låg i pinan, väcktes till omsorg om sina bröder. Han bad att Abraham skulle skicka Lasarus till bröderna för att varna dem för förtappelsen. För om Lasarus kom tillbaka från de döda skulle de säkert lyssna till honom. Men detta avvisar Abraham. Där Skriftens ord finns där behövs inga särskilda uppenbarelser, inga sensationella tecken. Ordets budskap skall inte skymmas bakom människors sensationslystnad. Jesus säger att den som frågar efter tecken och under hör till ett ont och trolöst släkte. Men den som i all enfald lyssnar till Guds ord, lyssnar till det skarpa, tveeggade svärdet, står under Guds ords mäktiga kraftfält, det ord som ensamt förmår såväl döma som frälsa. Amen.